

Toni Mata

NASQUTS
PER SER BREUS

PREMI JOAQUIM RUYRA 2019

LUNA ROJA

*A tots els que no poden suportar la injustícia i la combaten.
I a la Nereida, l'Anais i el Glauc per l'alegria.*

Els telòmers són els extrems dels cromosomes. Cada cèl·lula del nostre cos té quaranta-sis cromosomes, però quan les nostres cèl·lules es divideixen, aquests telòmers es fan una miqueta més prims. Són com la pastilla de fre d'una bicicleta, es desgasten gairebé imperceptiblement.

I quan es desgasten, les cèl·lules són incapaces de replicar-se i moren.

Envellim perquè els nostres telòmers es fonen lentament.
Morim perquè les nostres cèl·lules moren.

Científics de tot el món estan investigant com frenar l'envelliment dels telòmers. I si ho aconseguissin? I si poguéssim aturar-ho amb només una injecció?

1.

Caminar per un bosc nevat és fatigós encara que no hi hagi tempesta. Se t'humitegen els peus a la segona passa i avances com un arbre desarrelat. Intentes anar de pressa encara que ningú et persegueixi. Fas una ganyota de fàstic encara que acabis de salvar la vida.

En Hunter avança pesadament, cansat, tan de pressa com pot, enfonsant les botes a la neu i eixugant-se de la cara les gotes que els arbres deixen caure al seu pas. Està brut. La seva cara, els seus cabells i la seva roba orgànica estan plens de fang i sang.

Està esgotat. Panteixa com un gos i cada exhalació li martelleja l'ànim. S'ajup per agafar una mica de neu neta i dur-se-la a la boca. En fer-ho s'adona que la motxilla que carrega goteja sang. Està deixant un rastre. En Hunter renega, obre la motxilla i en treu uns trossos de carn ensangonats. Una carn esquarxada. Quan la mira, tot li torna al cap.

Es troba a Sadira, un més dels suburbis. Circula amb un cotxe fet del mateix material que la seva roba, una mena de vímet flexible. La tecnologia ha evolucionat fins a oferir vehicles i cases de materials biològics, tot sembla orgànic. És a una ciutat fangosa, com una immensa *favela* de barraques biodegradables. Els nens juguen al carrer, bruts, i hi ha alguns adults (pocs) que els vigilen. La majoria estan treballant als camps. Estan recollint fulles davant l'atenta mirada d'uns vigilants armats.

—Hunter, vine i treballa una mica, home. Deixa de passejar-te!

—Algú ha de fer la feina dura. I millor tu que jo.

Els recol·lectors riuen i li diuen alguna cosa, però en Hunter ja no els sent perquè segueix allunyant-se. Aixeca el braç per acomiadar-se. Un vigilant s'acosta al pagès que ha parlat i li indica que segueixi treballant. L'home acota el cap i torna a recollir herbes. El vigilant torna al seu lloc. Aquests guardians vesteixen una mena d'armadura sintètica, carreguen una motxilla i van armats. Es passegen pels límits dels camps comprovant que tothom estigui treballant.

A en Hunter se li esborra el somriure de la cara després de deixar enrere els seus companys. Sap que moriran tots d'aquí a uns minuts, però no pot ajudar-los de cap manera. Al cel, al costat del sol, hi ha una sobreimpressió. Són números en vermell, i el marcador indica 9.999.999.982, però va pujant. En Hunter ho veu i es maleeix a si mateix. Alguna cosa el preocupa i accelera.

El marcador segueix pujant i se sent un xiuxiueig creixent al suburbi. Una remor gairebé marina va emergint i es fa seu l'espai sonor. Les famílies comencen a sortir de casa. Tothom mira el cel, expectant, en silenci. El marcador arriba a 10.000.000.000. Sona una sirena. El brunzit és una onada sonora que esborra els somriures a mesura que s'expandeix.

Tothom està espantat, se'ls pot notar el tremolor a la mirada. El número del marcador desapareix i deixa lloc a un rètol amb lletres vermelles i una veu cavernosa que anuncia: «Propera Llaurada...». Mentre apareix això, els ciutadans s'encomanen als seus déus, murmuren el que semblen súpliques i intenten mantenir la calma davant dels seus fills. Com si educar es reduís a saber contenir les pors.

«Sadira», indica el marcador.

I la contenció desapareix en una detonació d'emocions funestes. El pànic pren els pobres miserables. En Hunter accelera al màxim, els vigilants activen la seva motxilla, que resulta ser un jetpack que els dispara cap al cel. La gent plora desconsolada, crida, corre. La imminència de la mort els provoca una descàrrega d'adrenalina tan gran que ara no poden controlar-se i el patetisme esdevé la norma.

Un senyor s'esgarrapa la roba, assegut en un bassal. Una noia fa esprints i s'atura per cridar. Un grup de gent plora abraçada. Una parella carda de manera furibunda recolzats a l'ampit de la finestra de casa. Dos amics comparteixen un àpat com si res no passés... Tots ells passen per la retina d'en Hunter com fotos mogudes, que va a tota velocitat decidit a salvar

la pell. Però una escena li queda gravada. Una d'aquelles famílies típiques de catàleg, als quals sembla que res els hagi d'anar mai malament. Entren a casa, tots tranquils, cerimonialment, com si volguessin afrontar alguna cosa junts. Una cosa per a la qual s'han preparat, una fatalitat tangible. El pare acarona el cap del seu fill, l'entra a casa i tanca la porta rere seu, amb una última mirada lacònica. La mirada d'algú que s'acomiada del món.

Mentrestant, un edifici, l'únic que sembla no estar fet de material orgànic, sinó de formigó i metall, surt disparat cap al cel amb uns jetpacks similars als que tenen els vigilants. Ja està tot a punt. Tot el que calia salvar ja està fora de perill.

I llavors apareix la Llauradora. Una màquina de la mida d'un estadi de futbol, però que no és més que un motocultor gegant, amb unes aspes metàl·liques d'uns vint metres cadascuna. En veure-la, els ciutadans empal·lideixen. Sempre l'havien temut però mai havien pensat que arribaria aquest dia. Per sort ja no hi ha criatures al carrer. Moriran igualment, però s'estalvien veure els adults que han caigut fulminats per un atac de cor o l'allau de suïcidis.

En Hunter salta del cotxe davant de casa seva i corre cap a la porta. Entra d'una revolada i va cap al menjador.

La Llauradora es posa en marxa amb un soroll eixordador. Les seves fulles giren, creant una ventada terrorífica. Tot serà triturat. La Llauradora comença a baixar, per acostar-se al sòl al mateix temps que els ciutadans pensen si sentiran alguna cosa quan l'aspa els talli per la meitat i els barregi amb la terra que

han trepitjat durant tant de temps. Es pregunten per què li ha tocat a Sadira, per què no a un altre dels suburbis. Per què han treballat tan dur si al final no els ha servit de res.

En Hunter agafa una motxilla i l'omple amb algunes coses. Després aixeca el parquet de sota la taula del menjador per revelar un forat, un clot profundíssim, com la boca d'una mina. Hi entra i baixa tan ràpidament com pot. Recolza talons i colzes a les parets de la gruta i baixa per l'estret forat sense deixar-se caure. Com un talp fugitiu. Li cau sorra que li ennegreix la cara, però l'aparta esbufegant, sense ni fer servir les mans perquè les necessita per baixar més de pressa. La seva única salvació és cap avall. Baixa cinc, deu, quinze, vint metres...

Finalment arriba a una cavitat on s'asseu a esperar. Esbufega i para l'orella.

A fora, la Llauradora toca terra i la talla com si fos gelatina. Les cases són pa sec que dos segons després està a punt per arrebossar filets de pollastre. Estan llaurant el suburbi, amb tot el que hi ha dins. Tot i tothom és biodegradable, tot torna a la terra.

Des de la cavitat on s'amaga en Hunter, només se senten crits i el soroll de les navalles. Nota com vibra el sòl. Ell espera, amb una suor fangosa recurrent-li l'espinada i sabent exactament què significa aquest soroll. I què significarà el silenci. Arriba uns minuts després i és gairebé més terrorífic que els crits. L'eixordadora presència de l'absència. La Llauradora ha acabat i tots els seus veïns han mort. No queda ningú, només ell, ficat en un forat a més de vint metres de profunditat.

En Hunter treu de la seva motxilla un munt de tubs de bambú i una pala petita. Com havia previst, la seva sortida ha quedat segellada amb terra de la llaurada, però unint els trossos de bambú buit crea un llarg conducte que anirà clavant a la terra fins a arribar a la superfície, de manera que aconsegueixi una sortida d'aire. Pot fer-ho perquè la terra acabada de llaurar està tova, esponjosa. Però en Hunter no perd ni un segon, perquè no pot permetre's que la terra s'endureixi i no sap quant de temps hi haurà oxigen en la cavitat que li ha salvat la vida. Ha d'aconseguir el seu cordó umbilical d'aire.

Clava el bambú a la terra, n'afegeix un altre tros i el clava encara més endins. Repeteix l'operació mecànicament mentre pensa en tot el que podria haver anat malament. Que no hagués tingut temps de fer un forat tan profund, que hagués calculat malament la mida de les navalles o que se li haguessin esfondrat les parets del túnel mentre baixava. Amb cada clavada de tub de bambú cau una mica de sorra, però arriba un moment que no. No cau terra, ara se sent xiular l'aire. En Hunter respira alleujat. Immediatament comença a cavar cap amunt.

Una estona després, en Hunter emergeix enmig del no-res. El que abans era una ciutat, ara és un camp llaurat. No hi ha res, només l'edifici de formigó i metall, que torna a estar al seu lloc.

No hi ha vigilants, perquè ja no hi ha ningú a qui vigilar. No hi ha ningú als límits de Sadira. No hi ha ni una ànima. Enlloc.

En Hunter sabia què passaria i estava preparat. No està atordit, encara que el buit exterior se li estigui ficant a dins. Per

sobre de tot està cansat. Una fatiga de descompressió l'embolcalla i li demana tombar-se i dormir fins l'endemà.

Però no pot ser. És una petita broma del seu cos, un petit respir. Sap perfectament que ha d'anar-se'n de la ciutat abans que la comencin a repoblar.

En Hunter clava la mà a terra i la remou, com si busqués a les palpentes. Treu uns trossos de carn que fica a la motxilla. Tenen l'aspecte asèptic de la xarcuteria, tot i ser carn humana.

Comença a caminar cap al bosc. El marcador al cel indica 9.998.000.432 i va pujant lentament. Han mort, per tant, uns dos milions de persones en uns minuts. El marcador indica el nombre de persones que hi ha al món i el límit és 10.000.000.000. Quan s'arriba a aquesta xifra en algun lloc del planeta, en algun suburbi d'esclaus desgraciats com els de Sadira, arriba la Llauradora i talla de soca-rel la superpoblació mundial. Dràstic. Cruel. Net. ¿És millor matar la població sobrant que deixar-la morir lentament en països sense recursos? Mort per acció o per omissió?

En Hunter segueix sense poder triar i, de nou al bosc, fa petar els llavis, embolica millor la carn humana i reprèn el seu camí.

2.

Al Centre d'Assistència de Ciutat Eterna la sala d'espera té un disseny minimalista. Pocs mobles, colors bàsics. Tot vol transmetre un ambient de calma i polidesa. No es preocupi per res, nosaltres ens ocuparem de vostè, ve a dir la decoració.

La paret de la sala es converteix en una pantalla líquida que avisa el següent torn. D'un consultori surt algú aguantant un cotonet al clatell mentre, a la pantalla, la cara d'una noia resplendent de felicitat anuncia:

—Comodor, passi a la consulta 2, si us plau.

Un ancià d'aspecte octogenari s'aixeca i comença a caminar. L'acompanyen dos vigilants com els dels suburbis, amb armes lleugeres. El Comodor avança pel passadís cap a la consulta i s'atura quan un nen d'uns cinc anys se li creua jugant amb un cotxet. L'ancià agafa el cotxet, l'hi torna al nen i li pregunta:

—Com et dius, noi?

—Steve, senyor Comodor —respon el nen, sense la vergonya que s'esperaria d'un nen quan li parla un adult.

—I quina edat tens, Steve?

—Trenta-cinc.

—I vols quedar-te amb l'aspecte d'un nen? —El nen arronssa les espatlles.

—La meva mare diu que és la millor edat, que després creixes... i tot és pitjor.

El Comodor somriu.

—No li diré a ningú com ha d'educar el seu fill, però Steve... els trenta-cinc són una gran edat. Amb l'aspecte d'un home de trenta-cinc anys podries fer moltes coses. Moltes més de les que la teva pilila de nen et permet, per exemple. Tant de bo jo hagués pogut plantar-me amb trenta-cinc!

—Però la meva mare...

—La teva mare vol tenir un nen petit per cuidar-lo sempre. Però la teva vida és teva.

El Comodor entra a la consulta 2. Els vigilants es queden fent guàrdia a la porta. Ja dins, una infermera d'uns vint-i-vuit anys està preparant una xeringa. El Comodor s'asseu a la llitera.

—Senyor Comodor, benvingut. Com farà el pagament?

El Comodor assenteix i ensenya els dits. A l'ungla del dit índex porta un xip. La infermera li acosta una màquina que emet un xiulet quan el Comodor hi passa la mà. La infermera deixa l'aparell i s'acosta al clatell del Comodor amb la xeringa.

—Ve molta gent últimament?

—Psè... més o menys com sempre. Una mica menys, potser, perquè l'economia no va gaire bé i el tractament continua sent molt car.

—La gent prefereix envellir? —La infermera li punxa al clatell, on el Comodor té una marca blanca rodona, com un senyal de vacunació.

—No, no és això...

La infermera li dona un cotonet al Comodor, llença la xeringa i va cap a un calendari que té penjat a la paret. Avui és 24 de febrer de 2216.

—Miri, aquest mes, han vingut 2.527 persones. Són unes mil menys que el mateix mes de l'any passat.

—O sigui que hi ha mil persones que ja no són eternes.

—Depèn, pot ser que l'any que ve sí que vinguin a posar-se la cura. El problema és que, com que hem frenat el desgast dels telòmers, si deixem de posar la cura, després els pacients envelleixen més de pressa. Més o menys... cada any n'envelleixes cinc. Clar, els que no poden pagar-les durant un temps es fan vells de seguida. Alguns moren!

—És clar... me'n faig el càrrec —diu el Comodor com si no li importés, aixecant-se de la llitera.

—No podrien ser gratuïtes durant un temps? —replica ella a tall de súplica—. Només... fins que les coses millorin.

—Ha! —riu el Comodor—. No ho podem fer, això. Ser etern no pot ser gratuït, cal guanyar-s'ho. A més, som molts. Massa! Quina edat tens tu?

—Vint-i-vuit. Estic treballant en això per estalviar per a la

meva cura. Faig doble torn, perquè la meva família no pot pagar-la i jo no vull envellir... em queda tant per viure!

El Comodor, aguantant encara el cotonet al clatell, acosta de nou el dit a l'aparell, que emet un bip.

—Ja està, la tens pagada.

—Gràcies, Comodor.

—Però sàpigues que m'adono quan tracto amb algú de més de cinquanta anys que ploriqueja per poder estalviar-se uns calerons.

—Comodor...

—Calla. Tinc dos-cents trenta-set anys i dirigeixo aquesta ciutat. No soc idiota. Una temporada amb els Breus hauries de passar per saber la sort que tens.

El vell surt de la consulta i se'n va amb els seus vigilants. Després de fer dos passos llença el cotonet, remugant.

—Podem aturar l'envelliment però no hem aconseguit que sigui amb una pastilleta, ha de ser una punxada. Quin progrés...

El Comodor i els vigilants surten del centre per entrar en un cotxe que tenen aparcats a l'entrada. Som en una gran ciutat plena de gratacels i de gent que va amunt i avall. Tothom camina parlant amb aparells que no veiem o visionant alguna cosa en les seves lents de contacte projectores. A terra, en comptes d'asfalt, hi ha una pista de pantalles líquides que adopta l'aspecte de carretera, de riu, de bosc... Qualsevol paisatge o qualsevol anunci pot aparèixer a conveniència. La ciutat muta contínuament com un enorme fons de pantalla adaptable. El cotxe arrenca amb un soroll inaudible i es posa en marxa.